



Sygn. akt WK 9/15

## **WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 10 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)  
SSN Jan Bogdan Rychlicki  
SSN Jerzy Steckiewicz (sprawozdawca)

Protokolant : Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej płk. Jarosława Ciepłowskiego

w sprawie cyw. P. F., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na rozprawie w dniu 10 listopada 2015 r., kasacji wniesionej przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego na korzyść od wyroku b. Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 1 czerwca 1982 r.

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia P. F. od zarzucanego mu przestępstwa,**
- 2. koszty procesu ponosi Skarb Państwa.**

### **UZASADNIENIE**

Były Sąd Wojsk Lotniczych w P., wyrokiem z dnia 1 czerwca 1982 r., po rozpoznaniu sprawy cywila P. F., oskarżonego o przestępstwo z art. 48 ust. 3 w zw. z art. 48 ust. 2 Dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym w zb. z art. 273

§ 2 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. z 1969 r., uznał wyżej wymienionego, winnym tego, że:

„w styczniu i lutym 1982 r. w P., w swoim mieszkaniu opracował i sporządził za pomocą maszyny do pisania, po czym przechowywał w celu rozpowszechniania - wykonane przez siebie drukowane ulotki zawierające fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny lub rozruchy, a także łączące naczelne organy PRL, bowiem w swej treści nawoływały do rozruchów i dezinformowały społeczeństwo w zakresie działalności organów władzy w czasie obowiązywania stanu wojennego ", to jest, popełnienia przestępstwa z art. 48 ust. 3 w zw. z art. 48 ust. 2 Dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym w zb. z art. 273 § 2 k.k. z 1969 r. i za czyn ten skazał go na podstawie art. 273 § 2 k.k. na karę roku i trzech miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 12 ust. 2 w zw. z art. 2 Dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego, Sąd odstąpił od stosowania w przedmiotowej sprawie trybu postępowania doraźnego. P. F. wymierzoną mu karę pozbawienia wolności odbył od dnia 5 lutego 1982 r. do dnia 7 stycznia 1983 r. Na mocy postanowienia b. Sądu Okręgu Wojskowego w W. z dnia 03 stycznia 1983r., skazany został warunkowo zwolniony z odbycia reszty orzeczonej kary, z jednoczesnym wskazaniem okresu próby do dnia 03 stycznia 1984 r. Były Sąd Wojsk Lotniczych w P., postanowieniem z dnia 24 października 1989 r., na podstawie art. 1 ustawy z dnia 29 maja 1989 r. o przebaczeniu i puszczeniu w niepamięć niektórych przestępstw i wykroczeń, postanowił przebaczyć P. F. popełnienie opisanego wyżej przestępstwa i puścić w niepamięć skazanie za ten występki oraz zarządził zatarcie skazania za ten czyn.

Kasację na korzyść P. F. wywiódł Naczelny Prokurator Wojskowy zarzucając wyrokowi b. Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 1 czerwca 1982 r. rażące naruszenie prawa materialnego, to jest art. 48 ust. 3 w zw. z art. 48 ust. 2 Dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym w zb. z art. 273 § 2 k.k. z 1969 r., wobec przyjęcia przez Sąd orzekający, że skazany dopuścił się przestępstwa zakwalifikowanego z wyżej wymienionych przepisów, podczas gdy z okoliczności

sprawy wynikało, że wymieniony skazany swoim zachowaniem nie wyczerpał znamion przypisanego mu czynu. W konsekwencji skarżący postulował o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie P. F. od popełnienia przypisanego mu przestępstwa.

**Sąd Najwyższy uznając kasację za uzasadnioną zważył, co następuje:**

Podniesiony przez autora kasacji zarzut rażącej obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 48 ust. 3 w zw. z art. 48 ust. 2 Dekretu z dnia 12 grudnia 1981r. o stanie wojennym w zb. z art. 273 § 2 k.k. z 1969 r. jest trafny. Analiza materiału dowodowego zebranego w przedmiotowej sprawie prowadzi do wniosku, że zachowanie skazanego nie wyczerpywało znamion przypisanego mu przestępstwa, a tym samym jego skazanie było niesłuszne.

Na wstępie rozważań odnotować należy, że kluczową kwestią w sprawie P. F. była prawno – karna ocena ujawnionych w trakcie śledztwa ulotek, które ten posiadał przy sobie podczas zatrzymania przez funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej, jak również ich kopii przetrzymywanych przez niego w miejscu zamieszkania. Rozstrzygającym o winie jest zatem udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy treść i charakter tych dokumentów - sporządzonych, powielonych i przenoszonych przez skazanego - uznana być mogła za fałszywą, czyli niezgodną z rzeczywistością; nadto czy interpretacja dokonanych w nich zapisów mogła być uznana za lżenie, wyszydzanie bądź też poniżanie naczelnych organów Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i ówczesnego ustroju politycznego.

W świetle argumentów przywołanych w kasacji, skonfrontowanych z materiałem dowodowym sprawy, na wszystkie te pytania należy odpowiedzieć przecząco.

Analiza treści ulotek, jak słusznie podniesiono w kasacji, nie zawierała „wiadomości” w rozumieniu art. 48 Dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym, a więc informacji o faktach, a była jedynie swoistym emocjonalnym manifestem (sprzeciwem) młodego człowieka skierowanym przeciwko ówczesnej rzeczywistości. Nie była to więc sfera faktów, a uczuć, ocen, czy komentarzy ich

autora formułowana często w sposób infantylny i przy użyciu słów, których P. F., jak przyznał na rozprawie, znaczenia często nie rozumiał (np. junta).

Należy zwrócić też uwagę na fakt, że w ówczesnej sytuacji, w której radykalnie ograniczono swobody obywatelskie, sformułowania jakimi posłużył się P. F. nie były odosobnione w obiegu społecznym.

Treść ulotek, co należy podkreślić raz jeszcze, była swoistą, o silnym zabarwieniu emocjonalnym, odpowiedzią młodego człowieka na radykalne ograniczenie praw obywatelskich przez ówczesne władze, które to ograniczenia sprzeczne były nawet z Konstytucją PRL, nie mówiąc już o uregulowaniach Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (patrz wyrok TK z dnia 16 marca 2011 r., K 35/08).

Reasumując, zachowanie P. F. nie wypełniało ustawowych znamion przypisanego mu przestępstwa i dlatego orzeczono, jak na wstępie.

kc